

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA APSKRIČIŲ VIRŠININKŲ ADMINISTRACIJŲ FUNKCIJŲ PERSKIRSTYMAS

2011 m. rugsėjo 21 d. Nr. VA-P-30-7-14

Vilnius

Auditas atliktas vykdant 2010-10-01 pavedimą Nr. P-30-7

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Aurita Buragienė (grupės vadovė)

Indrė Stancevičiūtė (nuo 2010-11-18)

Kostas Bauža (nuo 2010-11-02 iki 2011-02-07)

Auditas pradėtas 2010-10-01

Auditas baigtas 2011-09-20

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti

Valstybės kontrolės interneto puslapyje

adresu www.vkontrole.lt

SANTRAUKA

Apskritis viršininko institucija buvo įsteigta 1995 metais, tačiau jau 2001 metais buvo svarstoma galimybė panaikinti apskritis¹. Ilgą laiką dėl apskričių viršininkų nebuvo vieningo politinio sprendimo, todėl apskritis buvo reformuojamos, peržiūrint kai kurias jų kompetencijai priskirtas funkcijas. Dėl to nebuvo išvengta funkcijų dubliavimo ir iš dalies neužtikrintas gyventojų poreikių tenkinimas. Tik 2008 metais Seimas pritarė penkioliktosios Vyriausybės veiklos programai, kurioje numatyta, įkūrus regionus ir apskričių funkcijas perdavus savivaldybėms, panaikinti apskritis².

Viešojo administravimo sistemos pokyčiai, siekiant užtikrinti skaidresnį valstybės valdymą ir taupyti valstybės išlaidas, buvo būtini ir vertintini teigiamai. Vyriausybė, nustačiusi ambicingą tikslą – likviduoti apskričių viršininkų administracijas, susidūrė su nemažais iššūkiais. Per pusantrų metų reikėjo inicijuoti 82 įstatymų pakeitimus, priimti beveik 200 nutarimų pakeitimus, įvertinti apskričių viršininkų funkcijų vykdymo tolesnį poreikį, perskirstyti apskričių viršininkų administracijų turtą ir įstaigas. Akivaizdu, kad reikėjo nuveikti tikrai daug. Audito metu įvertinę tai, kas šioje srityje padaryta, ir siekdami, kad apskričių reformos nauda būtų didesnė, pateikiame pastebėjimus ir nurodome tobulintinus aspektus.

Likvidavus apskričių viršininkų administracijas, panaikinta 44 proc. jų kompetencijai priskirtų funkcijų, kitos perduotos valstybės valdžios institucijoms ir savivaldybėms. Apskričių reformos stebėseną nepakankamai veiksminga, Vyriausybė nedisponuoja išsamia informacija apie apskričių viršininkų funkcijų perskirstymą, todėl ateityje bus sudėtinga laiku spręsti kylančias problemas ir įvertinti, ar pasiekti šios reformos tikslai ir gauta nauda.

Biudžeto lėšų ekonomija bus pasiekta, tačiau jos mastas ne toks, kokį skelbia Vyriausybė. Su apskričių viršininkų funkcijų perskirstymu tiesiogiai susijusių pareigybių panaikinta mažiau, negu nurodo Vyriausybė, todėl lėšų, tiesiogiai susijusių su funkcijų perskirstymu, bus sutaupyta mažiau, negu planuota. Tikrieji rezultatai panaikinus apskritis ir nauda pasireišk tik ilgalaikėje perspektyvoje. Todėl siekiant įvertinti pažangą ir naudą, lanksčiai spręsti kylančias problemas ir valdyti pokyčius, Vyriausybei pateikėme rekomendacijas – siūlome vykdyti apskričių reformos tolesnę stebėseną ir atlikti paskesnįjį (*ex post*) šios reformos vertinimą.

Perduodant apskričių viršininkų funkcijas savivaldybėms neįvertinti visų funkcijų įgyvendinimui reikalingi ištekliai. Todėl ne visos perduotos funkcijos gali būti vykdomos tinkamai. Siekiant užtikrinti iš apskričių viršininkų savivaldybėms perduotas funkcijas – ypatingų statinių naudojimo priežiūros vykdymą, Aplinkos ministerijai rekomendavome įvertinti ypatingų statinių naudojimo priežiūros vykdymą savivaldybėse ir numatyti priemones, užtikrinančias tinkamą šių statinių naudojimo priežiūrą savivaldybėse.

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-04-26 nutarimu Nr. 476 patvirtintų Apskričių teritorinės reformos krypties 13 p.

² Patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2008-12-09 nutarimu Nr. XI-52.